

ผลของการระลึกถึงความหลังแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม
ที่มีต่อความผาสุกในชีวิตของผู้สูงอายุ

หนังสืออ้างอิง
เฉพาะใจความ

เฉลิมวรรณ เกตุสวาสดี

TH 000 7829

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2545

ISBN 974-9603-95-8

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

20 ต.ค. 2546

169966

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ผกา บุญเรือง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิณี ชิดเชิดวงศ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด บุญเรือง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ผกา บุญเรือง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิณี ชิดเชิดวงศ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกนุช ชื่นเลิศสกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา ตลอดจนความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ผกา บุญเรือง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วิชิตเชิดวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโปรแกรม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ตามหลักสูตรจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อแผ่นดินและบุคคลอื่นต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้สูงอายุ อำเภอนินทร์บุรี และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่สถานีอนามัยทองเอน อำเภอนินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ที่ให้โอกาสตลอดเวลา และให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วยความเต็มใจ

ขอขอบคุณหัวหน้างานและเจ้าหน้าที่ห้องผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลนินทร์บุรีที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้มาศึกษาต่อ

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณยิ่ง แม่ พี่สาว น้องสาวและญาติ ๆ ทุกคน ตลอดจนผู้ที่คอยให้กำลังใจให้ความห่วงใย สนับสนุนทุนทรัพย์ ระยะเวลา ดูแลด้วยดีตลอดมา อีกทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ในสาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาทุกท่าน ซึ่งมีส่วนให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ คุณประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดจากการศึกษาครั้งนี้ ขอถวายเป็นพุทธบูชาและบูชาพระคุณ พ่อ แม่ ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้สร้างภูมิปัญญาและพื้นฐานการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแก่ผู้วิจัย

เฉลิมวรรณ เกตุสวัสดิ์

43921603 : สาขาวิชา : จิตวิทยาการให้คำปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ : การระลึกถึงความหลัง/การให้คำปรึกษาแบบภวนิยม/ผู้สูงอายุ/ความผาสุกในชีวิต

เฉลิมวรรณ เกตุสวาสดี : ผลของการระลึกถึงความหลังแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบกลุ่มที่มีต่อความผาสุกในชีวิตของผู้สูงอายุ (EFFECTS OF GROUP REMINISCENCE AND EXISTENTIAL GROUP COUNSELING ON WELL - BEING OF AGING PERSONS) อาจารย์ผู้ควบคุม : ผกา บุญเรือง, กศ.ม., วิณี ชิดเชิดวงศ์, กศ.ม., 135 หน้า. ISBN 974-9603-95-8

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการระลึกถึงความหลังแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบกลุ่มที่มีต่อความผาสุกในชีวิตของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ที่มีคะแนนเฉลี่ยความผาสุกในชีวิตอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางค่อนข้างน้อย จำนวน 21 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือโปรแกรมการระลึกถึงความหลังและโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม และแบบสัมภาษณ์ความผาสุกในชีวิต ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 60 - 90 นาที โดยเป็นแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบสุ่มกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (randomized control group pretest posttest design) แบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (repeated - measures analysis of variance : one between - subjects variable and one within - subjects variable) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยวิธีการแบบนิวแมน - คูลส์ (Newman - Keuls Method)

ผลการวิจัย พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้สูงอายุกลุ่มระลึกถึงความหลังมีความผาสุกในชีวิตในระยะหลังการทดลองและติดตามผลไม่แตกต่างกันแต่สูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมมีความผาสุกในชีวิต ในระยะติดตามผลสูงกว่าหลังทดลองและก่อนทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้สูงอายุกลุ่มการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมมีความผาสุกในชีวิตสูงกว่ากลุ่มระลึกถึงความหลังในระยะติดตามผลแต่ไม่แตกต่างกันในระยะหลังการทดลอง

43921603 : MAJOR : COUNSELING PSYCHOLOGY;

M.S. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORD : REMINISCENCE / EXISTENTIAL COUNSELING / AGING PERSON /

WELL - BEING

CHALOEMWAN KATESAWAD : EFFECTS OF GROUP REMINISCENCE
AND EXISTENTIAL GROUP COUNSELING ON WELL-BEING OF AGING PERSONS.

THESIS ADVISORS : PAKA BOONRAUNG, M.Ed., VINEE CHIDCHERDWOUNG,
M.Ed., 135 P. ISBN 974-9603-95-8

The purpose of this research was to study the effects of group reminiscence and existential group counseling on well-being of aging persons in Inburi Hospital Center. The sample consisted of twenty - one aging persons who had low to middle score of well - being scale. The simple random sampling method was used to divided the subjects into two experiment groups and one control group with seven persons in each group. The instruments were the program of group reminiscence and the program of existential group counseling and a well - being scale interview form. The interventions were administered to each group for eight sessions. Each session lasted about sixty to ninety minutes. The research design was randomized control group pretest posttest design. The study was divided into three phases : the pre-test phase, the post-test phase, and the follow up phase. The data were analyzed by means of repeated-measures analysis of variance and testing difference among mean by the Newman-Keul's test of multiple-comparison procedures.

The results revealed that there was a statistically significant interaction at .05 level between the methods and the duration of the experiment. Participants in the reminiscence group had no difference on well-being in the post-test and the follow up phase but was higher than in the pre-test phase and the control group with the statistical significance at .05. Participants' well-being of the existential group counseling in the follow-up phase was higher than in the post-test and pre-test phases and was higher than the control group with the statistical significance at .05. Participants' well-being of the existential group counseling was higher than the group reminiscence in the follow-up phase but having no difference in the post-test phase.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	สมมติฐานของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	8
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ.....	13
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการระลึกถึงความหลัง.....	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงความหลัง.....	25
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้คำปรึกษารายกลุ่ม.....	28
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม.....	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม.....	55
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสุขในชีวิต.....	57
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในชีวิต.....	61

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 64
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 64
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 64
	การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ..... 66
	การดำเนินการทดลอง..... 67
	วิธีดำเนินการทดลอง..... 67
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 69
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 70
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 70
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 70
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 71
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 83
	วัตถุประสงค์..... 83
	สมมติฐาน..... 83
	สรุปผลการวิจัย..... 84
	อภิปรายผล..... 85
	ข้อเสนอแนะ..... 94
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก.....	111
ภาคผนวก ข.....	130
ภาคผนวก ค.....	133
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	135

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	67
2 คะแนนความผาสุกของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของผู้สูงอายุกลุ่มระลึกถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษา แบบภวนิยมและกลุ่มควบคุม.....	71
3 คะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความผาสุกของผู้สูงอายุ กลุ่มการระลึกถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังทดลองและระยะติดตามผล.....	72
4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนความผาสุกในชีวิต ของผู้สูงอายุ กลุ่มระลึกถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยม กลุ่มควบคุม และคะแนนระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	75
5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความผาสุกในชีวิตในระยะก่อนการทดลองระหว่าง กลุ่มระลึกถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมและกลุ่มควบคุม.....	76
6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความผาสุกในชีวิตในระยะหลังการทดลองระหว่าง รกลุ่มระลึกถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมและกลุ่มควบคุม.....	77
7 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนความผาสุกในชีวิตของ ผู้สูงอายุกลุ่มระลึกถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง ด้วยวิธีการทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์.....	77
8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความผาสุกในชีวิตของผู้สูงอายุในระยะติดตามผล ระหว่างกลุ่มระลึกถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมกลุ่มควบคุม.....	78
9 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ ของคะแนนความผาสุก ในชีวิตของผู้สูงอายุกลุ่มระลึกถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยม และกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล.....	79
10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความผาสุกในชีวิตของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ภายในกลุ่มระลึกถึงความหลัง.....	79

11	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ ของคะแนน ความพึงพอใจในชีวิตในระยะก่อนทดลอง หลังทดลองและระยะติดตามผล ของผู้สูงอายุกลุ่มระลึกถึงความหลัง.....	79
12	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตในระยะก่อนทดลอง หลังทดลองและระยะติดตามผล ภายในกลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยม.....	80
13	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ ของคะแนน ความพึงพอใจในชีวิตในระยะก่อนทดลอง หลังทดลองและระยะติดตามผล ของผู้สูงอายุกลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยม.....	81
14	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	82

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนความผาสุกของผู้สูงอายุกลุ่มระดับถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล.....	73
2 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความผาสุกของผู้สูงอายุกลุ่มระดับถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	74
3 กราฟแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยความผาสุกในชีวิตของผู้สูงอายุกลุ่มระดับถึงความหลัง กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมและกลุ่มควบคุมกับระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	76